

Vorming energie, de sensibilisering van de burger

Christophe HAVEAUX, 20 Juli 2018

Mister hernieuwbare energie van de coöperatie Courant d'air.

Hoe kunnen kinderen en tieners vandaag de dag aandacht krijgen voor de klimaat- en energievraagstukken? Gespecialiseerde verenigingen gaan voor creativiteit, ervaringen en positieve emoties. Hier zijn enkele valkuilen om te vermijden en enkele voorbeelden om te volgen.

Ongeveer vijftien Belgische verenigingen kwamen op 14 juni in Namen bijeen tijdens de lente van energievorming, georganiseerd door Waalse overheid.

Ze zijn op scholen actief via verschillende sensibiliseringsprojecten (waaronder le Défi Generation Zero Watt). Ze wilden hun ervaringen delen en discussiëren over: hoe kunnen we vandaag sensibiliseren en onderwijzen over hernieuwbare energie op scholen?

Eén opmerking: de school geeft niet langer alleen les in onderwerpen, zoals in het verleden, maar nu ook in waarden. Maar hoe worden kinderen en tieners wakker worden geschud om milieuburgers te worden?

"Het gaat niet over kennis bijbrengen, maar om zich te verrijken, samen te werken, vragen te stellen en te worden wakker geschud", zegt Francois Beckers (Idea Network). "Het gaat niet om het opleggen van de visie van mijn vereniging, maar om de jongeren uit te dagen en hem te laten evolueren. Het is een langzaam proces. Men moet vertrekken vanuit waar het kind zich bevindt - zijn wereldvisie - en verschillende invalshoeken vinden om de interacties tussen milieu en burgers te begrijpen: zich informeren, voorstellen, bespelen, aanvoelen, ...Het eco-burgerschap is een subjectieve weergave van meerdere systemen in beweging."

Verschillende deskundigen in dit domein vragen zich af: hoe kunnen we met studenten over klimaatproblemen praten zonder dat deze jonge generatie zich schuldig voelt? "De klimaatverandering rechtvaardigt onze actie - wij, als vereniging en als volwassen samenleving. Maar is dit de juiste invalshoek voor het kind? "Vraagt Anne Bauwens (Expert en Facilitator energievorming voor Wallonië).

"Als we te veel aandringen op de gevolgen van de klimaatverandering", zeggen verschillende deelnemers, "gaan adolescenten dichtklappen omdat ze zich bedreigd voelen. Het wordt moeilijk om ze te sensibiliseren. "(Lees het interview met Vincent Wattelet psycholoog groepsdynamiek binnen het Transitie Netwerk: [Energie-Klimaat](#)" sensibiliseren is niet informeren" in Frans).

"Leg het kind niet de last op om het schoolbestuur te moeten uitdagen", zei François Beckers. "Als leerlingen de directie aanspreken over een energiebeleid maar de directie, geconfronteerd met de complexiteit ervan, niets onderneemt, welk beeld van de school geven we dan aan het kind? Evenals het kind zijn ouders erover aanspreekt, maar ze niets kunnen ondernemen, welk beeld van de ouders geven we dan aan het kind? "

Onderwijsdeskundigen komen daarom met andere invalshoeken: inspireer dromen, creativiteit en het Wow-effect, experimenteer, ontdek, werk op de positieve emoties, stimuleer het debat en kritisch denken.

Leven in de natuur

"Bij ons begint alles met een verhaal", steekt een lachende Pierre Rasse van de Wind Academy Houyet, die vele cursussen en groene lessen organiseert van wal. Kinderen volgen het epos van Odysseus, die een eiland ontdekt waar een goedaardig volk hem "een zak vol wind" aanbiedt. Wanneer een zeeman deze opent, wordt alle wind losgelaten en blaast deze de boot van Ulysses naar de open zee. De windturbines die we op de aarde zien, zijn hier ter nagedachtenis aan Ulysses.

Vol van dit verhaal, ontdekken studenten hernieuwbare energiebronnen door een paar dagen in de natuur te leven. Ze zullen zich vooral verwonderen over "de kinderwindturbine", de eerste burgerwindturbine van Wallonië die in Houyet werd geïnstalleerd.

Burgers in actie

Hetzelfde enthousiasme hebben de leerlingen van scholen rond Waimes. Komende met de fiets, ontdekken ze de kracht van de wind aan de voet van een burgerwindturbine.

"De klimaatuitdaging vormt slechts een klein deel van ons programma", zegt Mario Heukemes van de coöperatie Courant d'air. "We stellen een schattenjacht voor. Kinderen gaan door een educatief parcours, in kleine groepen, om een vragenlijst te kunnen beantwoorden. Zij voeren bijvoorbeeld een experiment uit op de uitzetting van het water, waardoor ze te begrijpen waarom het niveau van de zeeën en oceanen momenteel stijgt en welke landen getroffen worden. Maar ze ontdekken ook dat burgers hebben geïnvesteerd in een windturbine om schone elektriciteit te produceren. We geven ook objectieve informatie over de gevolgen van windturbines: landschappen, vogels, ... Kinderen vertellen over de impact die ze in Waimes waarnemen. "

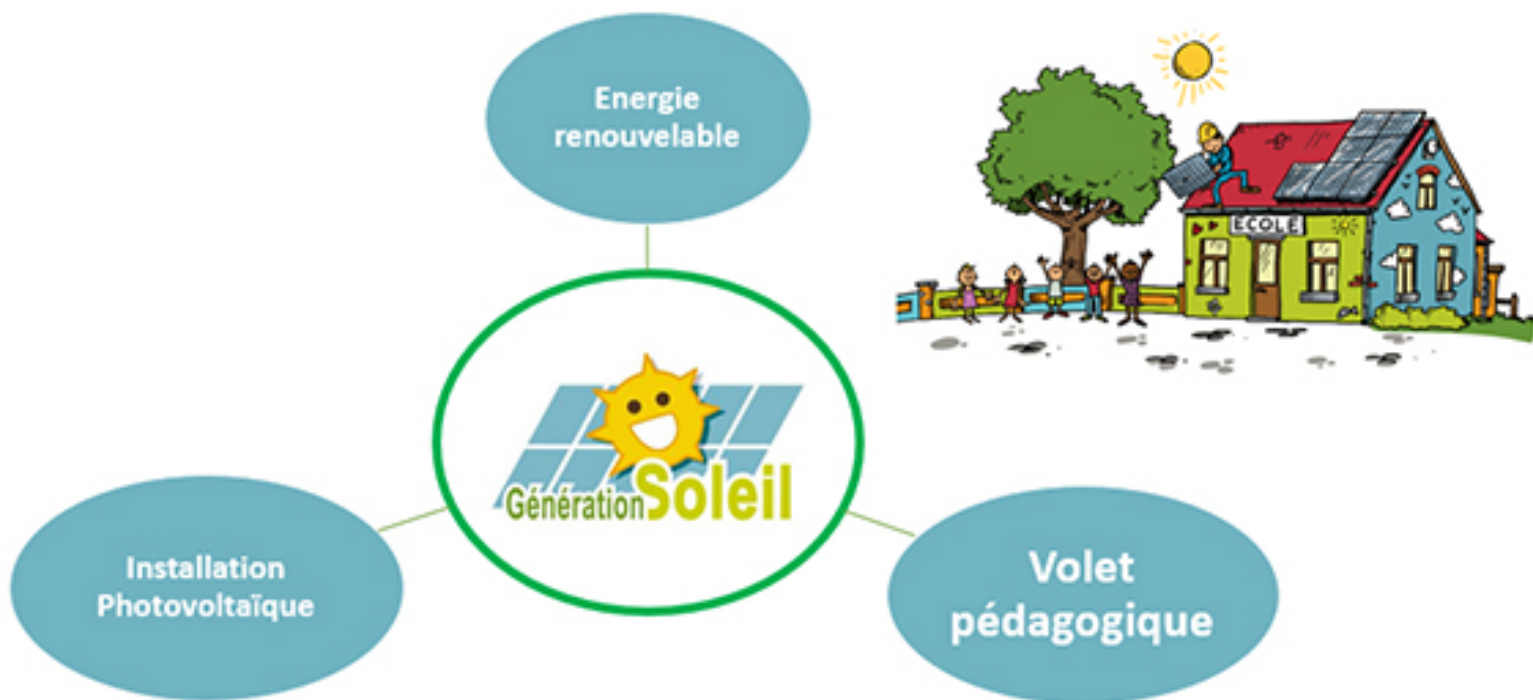
De 22 Belgische burgercoöperaties, vermeld op de portaal­site [Coopératives à la carte](#), zijn dus een uitstekende basis voor educatieve activiteiten.

Kinderen kunnen, ver van fatalistische speeches, kennismaken met de energie van burgers die handelen voor een duurzame en motiverende transitie.

Zonnepanelen op mijn school

Het project Génération Soleil is een ander voorbeeld van een educatief succes. De groep Action Locale Pays de l'Ourthe, actief in 7 gemeenten, voerde een proefexperiment uit in de basisscholen van Bomal en Mabompré.

Het project, dat werd gesteund door de gemeenten, was om deze scholen te voorzien van fotovoltaïsche zonnepanelen en tegelijkertijd de leerlingen te sensibiliseren over hernieuwbare energie.

Aurélie Hick, projectleider, heeft daarom leerkrachten opgeleid om de inhoud en het lesmateriaal onder de knie te krijgen met het oog op de integratie ervan in de cursussen.

"Kinderen kunnen kleine installateurs in fotovoltaïsche zonne-energie worden", vat Aurélie Hick samen.

Tijdens de lessen meetkunde hebben de leerlingen een model van de school kunnen ontwerpen, kunnen experimenteren met de rotatie van de zon en kunnen uitzoeken op welke daken fotovoltaïsche zonnepanelen zouden kunnen worden geïnstalleerd om de hoogste opwekking van elektriciteit te kunnen bekomen.

In de wiskundeles, konden ze met een vermogensmeter het stroomverbruik van de neonlampen van de school berekenen om dan de geschatte productie van de fotovoltaïsche installatie te berekenen.

Tijdens de les Frans konden ze de gebruiksaanwijzing van fotovoltaïsche cellen bestuderen.

Een zinvol project voor leerlingen die zien dat hun school ook actie onderneemt voor het klimaat.

Voorbeelden om te volgen

Deze educatieve projecten zijn allemaal mogelijkheden om positieve en interessante educatieve acties te ondernemen.

Vele andere verenigingen werken er elke dag aan om onze jonge burgers op het pad van de energietransitie te krijgen.